

ენა

კორქანია-სამბადაშვილი

მე, მარბუარისა

ბაკურ სულაკაურის
გამომცემლობა

საკჩეპი

მე, მარგარიტა.....	5
უცხო კაცი	39
წვიმს	45
წარუმატებელი თვითმკვლელობის	
არაფრისმომცემი ამბავი	62
იქ, ჩრდილოეთში	67
მარინას დაბადების დღე	83
რიხალსკის სახლი.....	90
თბილისი. ნოემბერი. 2004 წელი.....	97
ბერიკაობა	125
ნინა	134
გზა მშვიდობისა.....	147
ჩემი მეგობარი მარიშა.....	150
სალამო მშვიდობისა	156
შემოდგომა და საყვარელი კაცი	160
ივეტა.....	168
სიყვარულით ყველაზე საყვარელს	172
მფარველი ანგელოზები და მსგავსი სულიერები .	177
ბარბაროსთა მოლოდინში.....	181
დომბროვსკი	186
სამოთხეები – კომუნალური ბინა.....	193
მივიღვარ სახლში	198
ისტორიული მეხსიერება	209

მე, გარბანი

ერთი ხეობაა, ძალიან ლამაზი, სადაც ალბათ ყველა ქართველია ნამყოფი. უკანასკნელი საუკუნეების განმავლობაში თურმე სულ ხელიდან ხელში გადადიოდა: ხან სულთანმა დაითრია, ხან – სპარსებმა, მერე ისევ თურქებმა. მერე პასკევიჩმა ახალციხის საფაშო დაიპყრო და ხეობა რუსეთის საკუთრება გახდა – ქართველმა თავადებმა სასწრაფოდ გაყიდეს.

სწორედ რუსების დროს გადააწყდა ვიღაც სულმნათი მინერალურ წყლებს. რამდენიმე წლის შემდეგ ქართველ გრენადერთა პოლკმა უსიერ ტყეში წყაროებისკენ მიმავალი გზები გაკაფა და ირგვლივ კოხტა შენობები წამოჭიმა, და სულ მალე ხეობა მხიარულ და ხალხმრავალ ადგილად იქცა.

1871 წელს იქაურობა დიდი მთავრის, მიხაილ ნიკოლავევიჩისთვის უბოძებიათ, და რაც არ უნდა სასაცილოდ ჟღერდეს, სწორედ მას ვუმადლი წინაპრების ვინაობას. ჩემს ირგვლივ ყველამ ის მაინც იცის, ბაბუამისის მამას რა ერქვა, მე კი არ ვიცი. მხოლოდ ის ვიცი, რომ ჩემი გაჩენისთვის დიდმა მთავარმა, მიხაილ ნიკოლავევიჩმა იზრუნა – თავისდაუნებურად, რასაკვირველია. რადგან ის რომ არა, მიხაილ-გავრიილა ნამდვილად არასოდეს გახდებო-

და მინერალური წყლების ჩამომსხმელი, არც ფუმფულა ტანცია ჩავიდოდა იქ კვერების გასაყიდად, და ერთმანეთსაც ვერაფერს გააგებინებდნენ – რამე საერთო ენა ხომ უნდა ჰქონოდათ...

1.

მიუხედავად იმისა, რომ დიდი მთავრის იმ მხარეში გამოჩენის შემდეგ ლამის ორმოცი წელი იყო გასული, ხეობაში მისი ამბავი არ დავიწყნიათ: სასახლე ხომ თავისთავად დარჩა, ღელეს „კნიზის წყალი“ ერქვა, ორ კაცს – ველიკიკნიაზი, ერთ პატარა გოგოს კი – ტანცია, არა ცეკვა-თამაშის ამბავში, არამედ დიდი თავადის ჩამობრძანების პატივსაცემად სადგურზე წარწერილი „სტანციას“ გამო.

ტანცია ბატონებს თავიანთ სახლში გაუზრდიათ, რატომ – უცნობია, ალბათ ან ობოლი იყო, ან დედა ჰყავდა მოახლე. მთავარია, რომ გაზარდეს, და ამიტომ წერა-კითხვაც შეეძლო და ცოტა, მაგრამ იმ სოფლის კვალობაზე დიდებული რუსულიც იცოდა. გარდა ამისა, ტანციას ბატონებმა თავიანთი გვარიც უბოძეს, და როცა გათხოვდა, მზითევიც გაატანეს, რაც იმხანად უკვე სამარცხვინოდ გალატაკებული აზნაურებისგან ალბათ დიდი ხელგაშლილობის ნიშნად უნდა ჩავთვალოთ.

ტანცია ლამაზი იყო, პატარა, თეთრი, დიდმკერდიანი და ღარიბი ქალისთვის უჩვეულოდ თავანეული. ყოველთვის ძალიან სუფთად ეცვა, და როცა მზე აცხუნებდა ხოლმე, სახეს თავსაფრით იფარავდა – რომ არ დამწვარიყო და სახის კანი არ გაჰფუჭებოდა.

სახლიც ასეთივე ჰქონდა, კოხტა და შაურიანივით გაპ-

რიალებული. ძალიან ამაყობდა თავის სახლ- კარითა და განსაკუთრებით „ჩატახტულით“: ზედ ფარდაგიც კი ეფინა, ქალბატონ მარგარიტას მიერ საქორწილოდ ნაჩუქარი, კუთხეში ამოქარგული „1910 წლით“. ტანცია სულ იმეორებდა, რომ ქალბატონმა ფარდაგი საგანგებოდ მისთვის ჩამოაქსოვინა, ერთი ისაა, რომ თარიღი იყო ცოტა დამაფიქრებელი: იმ წელს არც დაბადებულა, არც გათხოვილა, სამი-ოთხი წლისა იქნებოდა, და კაცმა არ იცის, ვისთვის იყო ეს ფარდაგი სინამდვილეში განკუთვნილი. მაგრამ მთავარია, რომ ამჯერად ის საკოლმეურნეო-სააგიტაციო პლაკატებთან ერთად პანანინა სახლს ამშვენებდა, სადაც იმ დროისთვის, როცა ეს ამბავი დაიწყო, ტანცია მარტოკა ცხოვრობდა – დაქვრივებული იყო, მაგრამ მაინც ძველებურად თავანუელი და ფუმფულა, ტყუილად კი არ ამბობდნენ ხეობაში, ტანცია პადრეთი ქალიაო!

კაცს, რომლის ცოლიც ერთ დროს ტანცია ყოფილა, უჭირდა. განსაკუთრებით ღარიბი კი არ იყო, უბრალოდ, მისი მამაკაცობის შესახებ უშნოდ ჩურჩულებდნენ, და თან ქურდი ბრძანდებოდა. ქურდობდა, და სულ არ ადარდებდა, რას იპარავდა – მეზობლის ღობეზე ჩამოკონწიალებულ გოგრას თუ მუქ მწვანე ბოთლში ჩამოსხმულ მინერალურ წყალს. წყალი იმდენი მოდიოდა, სად წაეღოთ, არ იცოდნენ, და საერთოდ იმ მხარეში ბევრი არც არაფერი იყო მოსაპარი; მაგრამ ის მაინც ქურდობდა და მერე ღამით, ცოდვა ადგებოდა ხოლმე: ჩამოჯდებოდა თავის „ჩატახტულზე“, გააღვიძებდა საწყალ ტანციას და მოთქმა-გოდებით იწყებდა მონანიებას. ცხადია, ხატი არ ჰქონია, და ცოლის მიერ სასწრაფოდ დანთებული ჭრაქის მოპარპაღე შუქზე პლაკატებს შეჰღალადებდა – ფეხადგმულ გოგრებს, ფართოტერფიან გლეხის ქალებს და წარწერას „ГОДОВЩИНА

шефства РКСМ над флотом“, ოლონდ რა ენერა, არ იცოდა, და ტანციასთვისაც რთული ტექსტი იყო.

მეორე დღეს კაცი ისევ ქურდობდა; ხან იჭერდნენ და სცემდნენ, ხან – ვერა, მაგრამ მოთქმით კი მაინც მოთქვამდა. ერთ დღესაც, როცა სხვის ნალიაში დაიჭირეს, როგორც ჩანს, მეტისმეტად იცემა, და გამთენიისას კნიაზის წყალთან იპოვნეს, მკვდარი. ცემით მკვდარი ნამდვილად არ იყო, რა მოხდა სინამდვილეში, არავინ იცის, მკვდარი კი იყო, და მუხებთანაც დამარხეს, იქ, სადაც გასაბჭოებამდე ცისფერი, ოქროსფერგუმბათიანი ხის ეკლესია მდგარა, მარგალიტა ბატონი ამბობდა, ჩემი ანგელოზის სახელობისააო, მაგრამ ეგ კაცმა არ იცის.

ასე დაქვრივდა ტანცია, და დარჩა მარტო. ცოტა წაიგლოვა – წესია ასეთი, და მერე ძველებურად განაგრძო ცხოვრება.

* * *

საერთოდ, ტანციას არასოდეს უღელვია. არც რევოლუცია უგრძენია დიდად, არც „გერმანსკი“ და არც მეორე მსოფლიო ომი. ამ წლების განმავლობაში მის ცხოვრებაში ბევრი არაფერი შეცვლილა. ბატონები ქალაქში გადავიდნენ და მერე სადღაც გაქრნენ, მხოლოდ ქალბატონი მარგალიტა, ანუ, როგორც ტანცია უწოდებდა, მარგალიტა ბატონი ჩამოდიოდა ხოლმე ზაფხულში. სოფელშიც ცოტა მამაკაცი იყო დარჩენილი, მაგრამ ტანცია ამაზე არასოდეს დაფიქრებულა. მას არც ქალაქი აინტერესებდა და არც კაცები. მისი სამყარო ერთი ციციქნა იყო, მხოლოდ ერთი ხეობით შემოიფარგლებოდა, მაგრამ მისთვის სავსებით საკმარისი გახლდათ.

მერე კი, როცა მეორე ომიც დამთავრდა, წყლებზე კვლავ დამსვენებლები ჩამოვიდნენ, და მათთან ერთად ხეობაში უცნობი სახეებიც და ახალი საქმეც გამოჩნდა, ანუ მამაკაცებმა წყლის ჩამოსხმა დაიწყეს, ქალებმა კი – ათასგვარი წვრილმანის გაყიდვა და გაცვლა. ტანციამაც საქმეს მიხედა: დღეგამოშვებით მარგალიტა ბატონისეულ კალათაში ნაწნავით მოხვეულ კარტოფილიან კვერებს აწყობდა, ზედ დაქარგულ ხელსახოცს აფარებდა, კალათს ხელს უყრიდა და წყლებისკენ მიცუნცულებდა, იმდენად თავის სარჩენად არა, რამდენადაც ხალხში გასარევად. სალამოს რომ გეკითხათ, წყლებზე რა ხდებოდა, ალბათ ვერაფერს გიპასუხებდით, არ ეხსომებოდა. ისე დადიოდა, რა.

ჰოდა, ერთხელაც „ისე“ წასულ ტანციას ამბავი შეემთხვა. კარგი იყო თუ ცუდი, ამას მერეღა დაუფიქრდა, იქ მხოლოდ იმას მიხვდა, რომ რაღაც ამბავი იყო: წყლებამდე არმისულს აღმართზე ფეხი დაუცდა და წაიქცა, სწორედ ისე, მისთანა ქალს რომ არ ეკადრებოდა – უშნოდ. არადა, ხალხი უყურებდა, სოფლელებიც და ვიღაც უცხოელებიც და ამან ისე დასწყვიტა გული, რომ მერეღა შენიშნა, რა მარცხიც მოსვლოდა: კალათას სახელური მოსტეხოდა, ძირი გატყდომოდა და მისი ლამაზი კვერებიც გზაზე იყო მიმოფანტული.

ცხადია, მისცვივდნენ, ვიშვიშიც ატყდა. ტანცია მორცხვად ილიმებოდა და დასვრილ ხელისგულებს მალავდა. ერთი ეგ იყო, კვერებისა და კალათისთვის რა უნდა ექნა, ველარ მიხვდა და გადაწყვიტა, ბატონის სახლში გაზრდილი ქალივით მოქცეულიყო, ანუ არ შეემჩნია. გაფუჭებული ღვეზლები გატეხილ კალათაში ჩააწყო და, თუმცა ძალიანაც ენანებოდა, გზის პირას ჩამოასკუპა. მერე ხელსახოცი დაბერტყა, სახელოში შემალა და შინისკენ დაიძრა, ისევ

ისე, ცუნცულ-ცუნცულით, თუმცა თავს ცოტა უხერხულად გრძნობდა – კალათით უფრო მოხდენილად დადიოდა ხოლმე.

მოკლედ, მოხდა ამბავი, რომელიც ტანციას არ დაავინყდა, სხვა თუ არაფერი, კალათა აღარ ჰქონდა და წყლებზეც ველარ წავიდა – აბა, უშნოდ ჩაფართხუნებული კალთაპარკით ხომ არ წაიღებდა კვერებს! მაგრამ ეს მხოლოდ ამბის დასაწყისი იყო, რადგან ორი დღის შემდეგ მის ღობესთან ძახილი გაისმა:

„ხაზიაიუშკა!“

მამაკაცი იყო! უცხო! რუსი! ხოჭოსავით შავი თმით! ლურჯი-ლურჯი თვალებით!

მას ხელში კალათა ეკავა, ოღონდ ისეთი კი არა, ადრე როგორსაც აკეთებდნენ, სულ სხვანაირი იყო, დაწნული. კაცი ღობის უკან იდგა, მაგრამ ხელი აწეული ჰქონდა და კალათას ტანციას აჩვენებდა.

ტანციას გული გაუჩერდა. სუნთქვა შეეკრა. აღარ იცოდა, რა ექნა. შეეპატიჟა? არა, უცხო კაცის სახლში შეყვანა სად თქმულა! აბა, თვითონ მისულიყო? ვაიმე! მერე ამდენი რუსული რომ ვერ გაეგო? იდგა ტანცია და პირზე ხელაფარებული უყურებდა.

კაცმაც უყურა, უყურა, მერე კალათა ღობესთან დადგა და წავიდა. ერთი-ორჯერ კი მოიხედა, მაგრამ ბოლოს მაინც წავიდა. კალათაში რაღაცა ეწყო, ზედ თუთის ფოთლები ჰქონდა გადაფარებული. ტანცია ჩაცუცქდა და ფოთლები გადაწია.

შავქლიავი იყო.

ნეტა, ვინ იყო ის კაცი, ტანცია?

ის კაცი რუსი იყო, და ოდესღაც სულ სხვა მინაზე, დიდი მდინარის პირას ცხოვრობდა. სამი დღისა რომ მოიყარა, საყდარში წაიყვანეს და მონათლეს. იმ მხარეში ყველა ასე იქცეოდა, ბავშვს სასწრაფოდ ნათლავდნენ ხოლმე, და რომც მომკვდარიყო, ღმერთი მიიღებდა, თორემ მოუნათლავის დაკრძალვა ვის გაუგია?! ცხადია, სახელიც დაარქვეს – გავრიილი. ერთი ისაა, რომ ნათლიმამაც უენოდ იყო მთვრალი და, როგორც ჩანს, ნათლიდებაც არ აკლებდა, რადგან ბავშვის სახელი უმაღლვე დაავიწყდათ და მთლად უნამუსოები რომ არ ყოფილიყვნენ, სახლში დაბრუნებულებმა მშობლებს მოახსენეს, თქვენს ვაჟს მიხაილი ჰქვიაო.

ასე ცხოვრობდა ამქვეყნად მიხაილო, სანამ 30-იან წლებში მის გასახლებაზე არ მიდგა საქმე და საეკლესიო დავთარი არ გადმოქექეს და არ გაირკვა, რომ მიხაილი კი არა, გავრიილი ყოფილა.

იმ დროისთვის მიხაილ-გავრიილს გრძელი ცხოვრება ჰქონდა გავლილი და წესით აღარაფერი უნდა გაჰკვირვებოდა. მაგრამ მოხდა საოცარი რამ: მიხაილო კინალამ გაგიჟდა. სულ წვერი იგლიჯა, ძლივს დააშოშმინეს. ღვთის წინაშე, მიხაილო საერთოდაც წაუფსიქოპათებდა, მაგრამ მთლად ასეთ რეაქციას არავეინ ელოდა. თითქოს რაა, რო? მაგრამ მაინც.

ისე, იმ დროისთვის, როცა თავის სახელის ამბავი გაიგო, ჯერ ორმოცს არმიტანებულ მიხაილოს მართლა დიდი ცხოვრება ჰქონდა ნაცხოვრები. სხვა თუ არაფერი, პირველ მსოფლიო ომში იყო ნამყოფი, სულ ახალგაზრდა კაცი ფელდფებელი იყო, და ჯერ მეფის ოფიცრებს ემორჩილებოდა, მერე – დროებითი მთავრობის სამხედრო მინისტრებს, მერე – ბოლშევიკ კომისრებს, მოკლედ, ჯარისკაცი

იყო, თან გმირი. მართლა. ერთი მედალი სიმამაცისთვის და ოთხივე ხარისხის, ოქროსა და ვერცხლის წმინდა გიორგის ჯვრები – პატარა საქმეა? რისთვის მიიღო ეს ჯილდოები, უცნობია, არასოდეს არავისთვის უთქვამს, ერთის გარდა: სულ ბოლო, პირველი ხარისხის „გიორგი“ თურმე დანარჩენი ჯილდოების პოვნისთვის მიანიჭეს.

ამ ომის დროს მიხაილო მზვერავი ყოფილა, და ერთ-ერთი დავალების შემდეგ მიწურში დაბრუნებულს აღმოუჩინია, რომ გზად ჯილდოები დაჰკარგვოდა. უსიამოვნოა, ვერაფერს ვიტყვით, მაგრამ, როგორც მოგახსენეთ, მიხაილოს მოულოდნელ რამეებზე ახასიათებდა „გაჭედვა“. ამ შემთხვევაშიც ასე მოხდა: დაადო თავი და იმდენი ქნა, რომ მტრის ზურგში მეორედ გასულმა მაინც იპოვნა თავის ჯვრები. ჰოდა, ამისთვის მეოთხე ჯვარიც მიანიჭეს. ომის შემდეგ თურმე გაიდამაკებმა სმოლენსკთან ყველაფერი წაართვეს – ჯილდოების გარდა. მიხაილო მათ ნამდვილად არავის დაუთმობდა, უმალ სულს შეეღეოდა...

* * *

იმ ღამეს ტანციას არ დაეძინა, და ღამით დაწყობილი დიდი გეგმების და სამაგალითოდ ღამაზი კვერების დაცხოების მიუხედავად, დილით კარგა ხანს იორჭოფა, წასულიყო თუ არა: თვალები ჰქონდა დასიებული. მაგრამ მერე მაინც წავიდა.

ნეტა დილით წასულიყო. ძალიან ცხელოდა, სულ გაოფლიანდა. ნეტა მაშინვე არ შეხვდეს, ზედა წყაროსთან ნაკლები ხალხია ხოლმე, იქნებ მონესრიგება მოასწროს...

წყლებთან მისვლისთანავე დაინახა გუშინდელი კაცი. კოპიტებთან. ზურგით იჯდა, მგონი, ჭამდა. კიდევ კარგი,

მარტოა, მაგრამ რამსიმალლე ყოფილა! კი იჯდა, მაგრამ ხომ ეტყობოდა!

და უცებ ტანცია დაფრთხა. თავის გარეგნობაში ეჭვი არასდროს შეჰპარვია. ზუსტად იცოდა, რომ გადასარევი ქალი იყო, ვის არ მოეწონებოდა! ახლა კი დაფრთხა. ვაიდა, ამას არ მოეწონოს! თავზე რომ დაადგება, სადღა დაინახავს ტანციას! ამიტომ გადანყვიტა, დრო ეხელთა, სანამ იჯდა: მოუარა და ვიდრე ის კაცი წამომართვას მოასწრებდა, ჩაიმუხლა და კვერებიანი კალათა წინ დაუდგა.

„მოგეწონა?“ ჰკითხა კაცმა.

„კი“, მიუგო ტანციამ. „შენ გააკეთე?“

„კი“, უთხრა კაცმა, და კიდევ რალაცა უთხრა, ოღონდ ტანციამ ველარ გაიგო, შერცხვა, და ამიტომ კალათა მიუჩოჩა:

„ჭამე“.

ასე გაიცნეს ერთმანეთი მიხაილომ და ტანციამ. ჯერ დღეგამოშვებით, ვითომდა შემთხვევით, წყლებზე ხვდებოდნენ ხოლმე: მიხაილო იქ წყალს ასხამდა, ტანციას კვერები აჰქონდა. მერე მიხაილო საჩუქრებს სჩუქნიდა, სისულელებს – ბალახზე აცმულ კენკრას, ხის კოვზებს; ტანცია კი ხაჭაპურზეც გადავიდა, გასაყიდად კი არ მიჰქონდა, მიხაილოსთვის ირჯებოდა. ძალიან უნდოდა, რომ მიხაილო ისევ მასთან ჩასულიყო სტუმრად, რომ თავის ლამაზი სახლი ეჩვენებინა და შეჭამანდიც მიერთმია, მაგრამ თქმა ერიდებოდა, თან ის გვიანობამდე მუშაობდა და მერე თურმე სხვა უცხო კაცებთან ერთად ეძინა ხოლმე. მუშაობას უთენია იწყებდა – როდისღა მოასწრებდა? მაგრამ მერე, შემოდგომაზე, მიხაილო მართლა მოვიდა, და ისევ საჩუქარი მოიტანა, პერანგში გახვეული: სოკო. ამ სოკოს ხეობაში არავინ ჭამდა, მაგრამ ტანციას არ შეეშინდა. ჩამოჯდა თავის

ჩატახტულზე და უყურებდა, როგორ ამზადებდა მიხაილო სოკოს, და მერე ერთად ჭამეს, და მერე მიხაილო დარჩა, და ასე გაჩნდა ტანციას სახლსა და ცხოვრებაში მამაკაცი. ხეობაში ალბათ ჭორაობდნენ – აბა, რას იზამდნენ! ჯერ ჭორაობდნენ, მერე შურდათ, მერე გაჩუმდნენ. ოღონდ ტანციას ეს არ აღელვებდა, ბედნიერი იყო. როცა აცივდა და დამსვენებლები წავიდნენ, აღარც წყლებზე სიარული უწევდა – სახლში ელოდა ხოლმე თავის კაცს. მიხაილო კი სვამდა, მაგრამ ზემოთ, კაცებთან, და ნასვამი ტანციას არც ეჩვენებოდა ხოლმე. მართალია, ერთხელ დამთვრალს ვიღაცა ძალიან უცემია და მასაც ძალიან სცემეს, და მაშინ მოვიდა, და ტანციას რატომღაც ძალიან გაუხარდა, რომ მასთან მოვიდა. იმ ღამეს მიხაილომ თავის განძიც მასთან დატოვა – ჯვრები, და

ტანციამ ისინი ბუხრის თავზე დააწყო.

„ჩემო ლამაზო“, ეუბნებოდა ხოლმე მიხაილო და თავზე ხელს უსვამდა. ტანციაც ხელზე კოცნიდა და გატრუნული ცდილობდა, მისი ნაამბობი გაეგო.

რადაცეები გაიგო კიდეც: რომ ადრე, სულ ადრე, მიხაილოს ორი ცხენი ჰყავდა, ტყვიასავით სწრაფები, და ძველი ტყვია და ახალი ტყვია ერქვათ, ოღონდ მერე კოლმეურ-ნეობამ წაართვა. ისიც გაიგო, რომ იქ, ძალიან შორს როცა ცხოვრობდა, და ცხადია, ტანციას არ იცნობდა, ცოლი ჰყავდა და შვიდი შვილი, და ისინი გზაში დაიხოცნენ, სანამ ბანაკამდე მიაღწევდნენ, და იმ ძალიან შორეულ და უსაშინ-ლეს შელექსაში მიხაილო მარტო ცხოვრობდა, არც ქალი ჰყოლია იქ და არც არაფერი, მაგრამ რახან წერა-კითხვა იცოდა, იქაურ კანტორაში მწერლად აიყვანეს. მიხაილო ყვებოდა და თავზე ხელს უსვამდა, ტანციაც კი ვერაფერს ამბობდა. დიალოგი არ გამოსდიოდათ. მხოლოდ ერთხელ

ჰქონიათ ის, რასაც საუბარი ჰქვია, როცა მიხაილომ თავის სახელის ამბავი გაანდო.

„მიქელ-გაბრიელივითა“, გაიცინა ტანციამ.

„რატომ გეცინება? ეგ მთავარანგელოზები იყვნენ“.

„არა, მიხაილო, ეგ სიკვდილია. აი, მე კი ნათლობის დროს ბატონის სახელი დამარქვეს, მარგალიტა. იცი, რა არის მარგალიტი?“

„მართლა მარგარიტა გქვია?“

„ჰო, რა იყო?“

„არაფერი. ჩემს სახლს ერქვა ასე: სტანცია მარგარიტა“. ერთ საღამოს კი მიხაილო არ მოვიდა. ალბათ დათვრა,

იფიქრა ტანციამ. ღამით კი ძალიან ციოდა და შეეცოდა თავისი კაცი, ვინ იცის, გარეთ დაეძინაო. მართალია, მიხაილოს ნათქვამი ჰქონდა, ისეთ ყინვაში მძინებია, რომ გადავაფურთხებდი, ჰაერში იყინებოდა ხოლმეო, მაგრამ ტანციამ იფიქრა, რომ ხვალ აუცილებლად ეტყვის მიხაილოს: რაც არ უნდა დათვრე, მაინც მოდი, არა უშავს, თორემ უკვე ძალიან აცივდა, აქ ნადირიც იცის, და ხიფათს არ გადაეყაროო. ამ ფრაზას დიდხანს ალაგებდა. მერე, კარგად რომ მოიფიქრა, დაიძინა.

მაგრამ მიხაილო ვერც მეორე დღეს ნახა, და მესამე დღეს, წყლებზე ასულს, ამბავი დაახვედრეს, მიხაილოც და სხვა კაცებიც წაიყვანესო. სად? მხრები აიჩეჩეს. ვინ იცის.

შელეკსაში! ნამდვილად იქ წაიყვანდნენ! ის ყველაზე საშინელი ადგილია! ვაიმე, მიხაილო, და ჯვრები? ჯვრები რომ დაგრჩა?!

ზაფხულში ხეობას, როგორც ყოველთვის, მარგალიტა ბატონი ეწვია. მშობლიური კერის მიმართ სიყვარულთან ამ ვიზიტებს არაფერი ჰქონდა საერთო. უბრალოდ, ქალბატონს სოფელში უფრო იოლად გაჰქონდა თავი, თან მაინც პატივს სცემდნენ. იმას როგორ აღიარებდა მარგალიტა, რომ მას, თავადის ქალს, ქალაქში კომუნალურ ბინაში უწევდა ცხოვრება და ფრანგულის მასწავლებლობით ედგა სული, ზაფხულში კი, მოგესხენებათ, მასწავლებელი არავის სჭირდება.

ჰოდა, ქალბატონი ხეობაში ჩაბრძანდა.

მარგალიტა თავის კლასისა და თაობის თვალსაჩინო წარმომადგენელი ბრძანდებოდა: კუდაბზიკასა და ზედაპირულად განათლებულს მიაჩნდა, რომ ყველაფერი იცოდა და ყველაფერში ერკვეოდა, ცოტა მორწმუნეც იყო და, რასაკვირველია, მუდამ ზნეობის სადარაჯოზე იდგა. გათხოვილი არასოდეს ყოფილა, არა სიმახინჯის ან სხვა მსგავსი უვარგისობის, არამედ გარემოებების გამო, და ცხადია, მამაკაცისა და ქალის ყოველგვარ ურთიერთობას ეჭვით უყურებდა. მას სძულდა კომუნისტები და გლეხები. ამბობდა, რომ ისინი „მჭადს ნახშირისგან ვერ არჩევენ“, და როცა ძმისწულს „მდაბიოებთან ჩაავლო“ – სკოლის მეგობრებზეა საუბარი, – არ დაიზარა, რძალთან საპატიო მისიით მიბრძანდა და მკაცრად უთხრა: „ბავშვს მიხედე, ნინა!“ ამ ფრაზით ქალბატონი რატომღაც ძალიან ამაყობდა და ხშირად ჰყვებოდა ხოლმე თავისი გმირობის ამბავს.

ასეთი განწყობის მქონე კნენას ხეობაში ამბავი დაახვედრეს, რომ მისი მშობლების სახლში გაზრდილი ტანცია ვილაც პატიმარი რუსისგან ორსულად იყო. მარგალიტა შეძრწუნდა და დასატუქსად სახლში მიადგა უყოფაქცევო და უმადურ ქალს.